

*Mai bolgár költők**BORISZ HRISZTOV***Az élet emléke**

*Feküdni föld alatt és emlékezni életedre –
a dús ebédekre meg a lusta-szép esték udvarára,
vagy a téli napokra, amikor a kereveten
valamely könnyű mélységes mélyén bóklászgatsz mélázva.*

*Emlékezni arra, hogyan is gyűjtötte össze halálod
a haragvó rokonokat az ájulat konyháján,
hogyan vittek aztán fivérideid keresztül a város
utcáin, lassan, fűvőszenekarral, vagy árván.*

*Feküdni a föld alatt és hallani, hogy a csontjaidban
hogyan dolgozik a víz. De boldognak lenni azért, mert egy
távoli unokanővéred eljött kigyomlálni a
fűvet körülötted, és hosszan sírdogálni érted.*

*Az asszony meg, akiben végig esztelenül hittél,
másoknak nyit ajtót, másoknak, mert így emberi.
És a szobátokból a suttogás füledig ér –
súlyos lélegzetük a szemfedődet meglengeti.*

*Dübörögjenek rád, mint hordók, az üres napok itt lenni,
vasárnap meg a kedves nevedet suttogja panaszlón.
És körben narancsszínű legyen a mellétől minden –
e két kerek és nevető narancstól.*

Esti trombitaszó

*Perzselő nap alatt sűrög az életünk,
és lábunkat forró kőbe töröljük...
De amikor az égről a nap tovatűnt,
veszem a trombitát, s a küszöbre ülök.
Eleget bolyongtam e falak között,
mint megkongatott harang zengése.
Zenélnem kell, igen, össze kell törnöm
a csendet – csak a kiáltás maradjon.*

*Tüzes szelek dübörgését akarom,
és az ajtókat kitéárom sarkig.
Akarom, a föld induljon el a mord
tücskök kereszties hadjárata után.*

*Én házatok előtt a szöges drótot
énekeimmel szétszaggatom.
S az álsüket szomszédnak, van elég ok,
a hallását visszaadom.*

*Akarom, hogy a tolvaj kösse le
az ujjait, s a csósz szívet kapjon.
Szememből akarok könnyet csöppenteni
olyan szembe, amely már rozsdás.*

*Szeretném ha visszatérne hozzánk most
a vásár – lefújni a port.
Akarom, hogy kacajtól, csiklandozástól
haljon meg az, kit öl az unalom.*

*Akarom, a holtak fölött reggelig
álljunk fekete őrséget.
Minden álmosnak el akarom zengen,
van időnk alvásra rengeteg.*

*Addig kell zenélnem a süket estében,
míg meg nem hallom, hogy válaszol
sok ezer távoli trombita zengése,
Vagy egy láthatatlan arkangyal kürtje.*

A mama menyegzője

*Jött le a dombról és vitte az út, vitte –
eltűntették apám a varázsló fűvek.
Húsz éve várom őt vissza, már húsz éve
int a menyegzőnek a mama is nemet.
Búsan, magányosan jönnek a férfiak –
járásuk szép, ragyog fésült hajuk puhán.
Gyűrűre maguktól kínálják kezüket,
ám arról hallani sem akar még anyám.
Mosolyogva megy ki, tesz-vesz az udvaron,
avagy szomszédolgot, s tejeckével tér meg.
Leül a küszöbre, társalog a csönddel...
Nekem őt mindig így mutatják az évek.*

*De eljön egy napon a vőlegény hozzánk,
hárman üljük körül akkor a kis asztalt.
Csönd lesz, nagyon nagy csönd, és tűnődünk hosszan,
s szólnak, halkán szólnak a klarinétok majd.
Ő morzsákkal babrál, anyám meg csak nézi.
Végre szóba hozzák majd az egészséget,
életre kel házunk, lesz ismét a régi.
Akkor én fölállok – és elhagyom őket.
A küszöbről anyám sírva néz utánam,
lassan ágyat bont és megsimítja mellét,
félve húzódik az idegen vállához,
s odasimul halott apám szíve mellé.*

Lovacskám

*Szépen éltünk, gyönyörűen, lovacskám,
de kurta ám az élet – csak egyet kiáltasz –
és itt a búcsú, máris válni kell, mert
szemeid holdja elfogyott, odalett patád is.*

*Suhogott sálad, lobogott a lelked,
nyomodban mindig én – kétlábú szívként.
S ahogy leszállt az est, szenderegünk a fűben,
távol az emberektől, istentől feledve...*

*De szél zendíti újra ránk a tülköt –
kantárt nem ismertünk, nem tudtuk, mi az ostor.
Csókolom éjszín foltodat... csókolom a fehéret –
vajon elhagysz-e majd egyszer lovacskám?*

*Neked adtam volna az életem felét is.
Csengőket aggatok rád – hogy magad is harang légy.
Fogd ezt a léggömböt – íme, a szíve kék.
Órámat is neked adom – csak maradj még, maradj még.*

*De te indulsz – patáid hogy dobognak.
Ó, lovacskák lovacskája, de kínszol!
Láng sörényed milyen szörnyen lobog majd,
és úgy ragyog, mint nap a guillettine-on.*

Pitypangcsont

*Ebédel a Nap. Kibontja lassan övét.
Kiissza mind a bort – vastag nyaka piros.
Leönt engemet... És nem tudok megmaradni többé
e nap palackjában, testem spirituszos.*

*Kívül dübörög az élet és csobog.
Bár egy pillanat múlva gyászmenet feketéll ki a csöndből,
szorongatom sapkám s arra gondolok,
hogy nincs halál – nem is lehet e földön.*

*Ha meghalok, akkor is megmutatkozom majd
egy veréb szemében, s fáról figyellek titeket én.
Vagy egy bogárka járásával fontoskodva
megyek át a szomszéd udvarán reggelenként.*

*Tövis leszek, amibe olykor belelépnek,
vagy tücsök, zivatartól, sártól berekedt.
De mégis inkább – szeder leszek, a legelőn kékelek,
s bárányok farkával incselkedek.*

*Egér leszek – aki kölykeivel menekül
haláláig, hiszen hosszú a börtön fala.
Vagy pitypang, igenis, aki csövecskén keresztül
hallgat bele a természet fájdalmaiba.*

*Vagy pedig – szó leszek, az egyetlen, mi engem a kövön vár,
(a szavakat a halál nem gyűrheti le, nem...)
Hallom, hogyan nő pitypangom csontja, legyen törött bár.
Vajha egy nap hallanátok ti is, mit üzen.*

UTASSY JÓZSEF fordításai

KONSZTANTIN PAVLOV

Bolgár-babiloni vers

*Manole mester,
Én
egy magas tornyot építék majd.
Nagyon magas tornyot.*

A legmagasabb tornyot!

*A tetejéről
az istennel fogok beszélgetni,
és túlélkelem az úrhajósokat is.*

*Hogy örök legyen
és elpusztíthatatlan,
az alapjába befalazom
feleségem árnyékát,
feleséged árnyékát,
anyáink árnyékát,
gyermekünk árnyékát...*

Szükségem van az egész emberiség árnyaira!

*Mester,
gyere hozzám inaskodni!*